

Pošar Miloš - (†2007);

M. Pošar: Strečno (1973)

pošetilé panny - český výraz k *nerozumné panny* alebo *pochabé panny*

pošetilosť - čes. výraz pre *pochabosť*; pozri v alegórii *Stultitia*; *blázon*; *atribúty*, *symboly*, *alegérie* a *prírovnania*; *Panny múdre a pochabé*

poškvrnenie - pozri *očista/čistota*; *Nepoškvrnené počatie Panny Márie*, *Nepoškvrnené počatie*

poštová známka - Baleka: v *grafike reprodukčnej tlač*, vzniknutá rôznymi technikami; klasická, najcennejšia a zberateľsky najhodnotnejšia je tlač jednofarebná aj viacfarebná z *ocelorytiny*, pri ktorej rytá známka pod veľkým tlakom v raznici je prenesená v potrebnom množstve na valec z mäkkšieho kovu, ktorý je vytvrdený a použitý na *rotačnú tlač* známok v hárkoch (čes. výraz *aršík*); medzi navrhovateľom a rytcom známky býva del'ba práce a ich mená aj podiel je na známke zaznamenaný; známky sú malými grafickými dielami a sú zbierané (pozri *zberateľstvo*) podľa autorov, námetov, dôb, pôvodu apod.; majú svoje technické a obsahové náležitosti (*náklad*, rok vydania, farebné variácie, *hárky/archy*, príležitostné pečiatky, *zúbkovanie*); pozri *carte maximum*, *návrhári poštových známok*

http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B0%D0%B2%D0%B7%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%B9_%D0%9B%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%BD%D0%B0

http://cs.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Po%C5%A1tovn%C3%AD_zn%C3%A1mk

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Postage_stamps

pošva - čes. výraz *pochva*

V. G. Swarz: Občerstvenie bojara (detail, 1865)

Pot Hendrik Gerritsz - (†1657); maliar holandského zlatého veku; žil a maľoval v Haarleme, kde bol dôstojníkom domobrany, alebo *schutterij*; pravdepodobne bol žiakom Karla van Mander, ako bol aj *F. Hals*; jeho obrazy boli niekedy alegorické, tiež maľoval skupinové *schutterij* portréty; ovplyvnil maliara a rytca Willem Buytewech;

https://en.wikipedia.org/wiki/Hendrik_Gerritsz_Pot

https://www.google.sk/search?q=Hendrik+Gerritsz+Pot&espv=2&biw=1853&bih=995&tbn=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwjtt_Dy4bDJAhXGFw8KHavbCKgOsAQIGQ&dpr=1

H. G. Pot: Flórin voz bláznov (1637)

H. G. Pot: Dôstojníci občianskej stráže St. Adriana (doelen stucken, 1630)

H. G. Pot: Zberateľ mincí (1655)

Potameides - *Najády* riek a potokov

potencia - pozri *hus, jednorozec, vrabec; erotika/sex*

poterna - tajná výpadová bránka v pevnosti; pozri *fortna; bastiónová sústava, opevnenie; brána*

Pótifar - *Putifar*

potiská kultúra - *archeologická kultúra* mladšieho *neolitu* (1.pol. 4.tis.pr.Kr.), rozšírená v okolí Tisy v severnom *Maďarsku* a na východnom *Slovensku*; meandrovitá výzdoba nádob, pohreb v skrčenej polohe, vynikajúce ženské a mužské plastiky (kult úrodnosti); pozri *meander, hrob kostrový*

potkan - Biedermann: živočích s prevažne negatívnym symbolickým významom, rovnako však môže byť symbolom *duše*; keďže potkany ničili ľuďom zásoby potravín a roznášali epidémie, pokladali ich za sluhov *bosoriek*; vzhľadom na masový výskyt si ich niekedy zamieňali s *myšami*; úplne inak ponímané v južnej a východnej Ázii; v Indii im zasväcovali chrámy, aby si takto udobrili démonov chorôb; potkan znázorňovaný ako *jazdecké zviera Ganéšu*, boha so sloňou hlavou; v Japonsku potkana znázorňovali ako sprievodcu boha *šťastia*; v Číne verili, že keď potkan hľadá, počíta peniaze, preto skupáňa nazývajú peňažným potkanom; v Číne sa potkan pokladá za hrdinu, ktorý priniesol ľuďom *ryžu*; na druhej strane pokladaný za čiastočne démonickú bytosť; v čínskom *zverokruhu* je Potkan prvým živočíšnym symbolom, v Európe je ním *Baran*; staré nemecké slovné spojenie *Rattenkönig*, doslova *Potkaní kráľ*, znamená hromadenie nešťastí a škandálov sa vychádza z toho, že mladé a choré potkany sa v hniezdach držia pospolu akoby

spletené pomocou chvostov a sú zvinuté do klbiok; pozri *atribúty, symboly, alegórie a prirovnania; zvieratá; fiktívne myši a potkany*

G. Doré: Porada potkanov (19.st.)

potkaniar - pozri *remeslo*

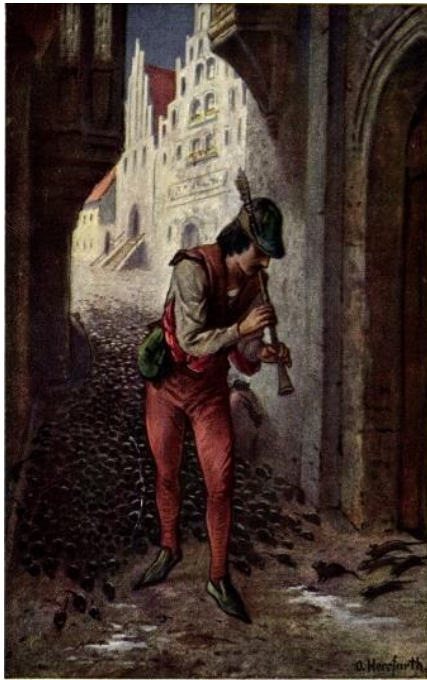

J. J. van Viet: Potkaniar (lept, 1632)

Potkaniar z Hameln - Krämer-Trenkler: bájna postava nemeckej stredovekej povesti; potkaniar svojím písaním na píšťalu vyviedol zo saského mesta Hameln mladých ľudí (povešť hovorí o 130 ľuďoch); jej prameňom môže byť reálna udalosť z roku 1284, keď sa značný počet mladých ľudí do mesta nevrátil; v najväčšou pravdepodobnosťou potkaniar bol verbovačom nových osídlencov do krajín na východe; o tomto vysvetlení môže svedčiť iný variant povesti o potkaniarovi, podľa ktorého deti zmizli vo veľkej jaskyni a vyšli v Sedmohradsku; menej pravdepodobné vysvetlenia poskytuje detská *križiacka výprava* z r.1212 alebo bitka pri Sedemünde, kde veľa mladíkov padlo v boji proti biskupovi z Mindenu (pozri *križová výprava detí*); obom týmto vysvetleniam protirečí dátum 1284, ktorý pretrváva od ranných čias povesti; najstarší písomný text povesti pochádza z roku 1430; potkany (krysy) sa dostali na čelo sprievodu až neskoršie, aby sa dodatočne vysvetlili príčiny odchodu „detí“ (slovo Kint – „mladík, deva“ bolo časom zamenené za Kind – „dieťa“)

-Potkaniar (zastarano Krysár, nesprávne krysiar) je známa nemecká povesť či rozprávka (resp. jej hlavná postava) o neznámom mužovi, ktorý hraním na píšťalu odlákal a potom utopil všetky *potkany* z mesta, ale pretože za to nedostal od obyvateľov mesta sľúbenú odmenu, pomstil sa tak,

že rovnakým spôsobom odlákal z mesta aj takmer všetky deti, ktoré potom už nikto viac nevidel; pôvodne išlo presnejšie o povesť Potkaniar z Hamelnu (nem. Rattenfänger von Hameln), ktorá sa vzťahuje na udalosť v meste Hameln, kde sa v roku 1284 záhadne navždy stratilo 130 detí, ale príbeh sa neskôr v rôznych obmenách vyskytuje aj v iných nemeckých, francúzskych a ďalších mestách; príbeh je aj predmetom početných umeleckých spracovaní, najslávnejšia verzia je od bratov Grimmovcov

Brüder Grimm Der Rattenfänger von Hameln O. Herrfurth pinx

O. Herrfurth: Potkaniar z Hameln (pohľadnica zo série pohľadníc rozprávok bratov Grimmovcov)

Brüder Grimm Der Rattenfänger von Hameln O. Herrfurth pinx

Brüder Grimm Der Rattenfänger von Hameln O. Herrfurth pinx

O. Herrfurth: Potkaniar z Hameln (pohľadnica zo série pohľadníc rozprávok bratov Grimmovcov)

O. Herrfurth: Potkaniar z Hameln (pohľadnica zo série pohľadníc rozprávok bratov Grimmovcov)

Brüder Grimm Der Rattenfänger von Hameln O. Herrfurth pinx

Brüder Grimm Der Rattenfänger von Hameln O. Herrfurth pinx

O. Herrfurth: Potkaniar z Hameln (pohľadnica zo série pohľadníc rozprávok bratov Grimmovcov)
O. Herrfurth: Potkaniar z Hameln (pohľadnica zo série pohľadníc rozprávok bratov Grimmovcov)

Potkaniar z Hamelnu (litografia na pohľadnici z roku 1902)

Potkaniar z Hamelnu (1592)

E. Evans (rytec): Krysar z Hameln (chromoxylografia, 1888)

Potkaní kráľ - pozri *Rattenkönig*

Potkaní zub - *Ratatöskr*

potné rúško - pozri *sudarium*

Potnia - Vidman: Potnia alebo Pani; veľmi významné božstvo na *Kréte*; mocná bohyňa, v slabičnom *krétskom písme* „po-ti-ni-ja“; uctievaná na vrcholkoch hôr aj ako vládkyňa knosského *Labyrintu*; je možno pokračovaním starších egejských *idolov* (pozri *egejská kultúra*) bohyně plodnosti (pozri *bohovia plodnosti*), lebo na jej vyobrazeniach sú zvýraznené rysy ženského pohlavia (obdobne ako na *venuši Věstonickej*); veľmi pripomína aj anatólsku *Veľkú matku* (bohov): *Kybele*; jej meno má spoločný základ ako *Poseidón* (vyskytujúci sa aj ako *Poteián*), čo znamená, že by mohla byť predchodkyňou klasickej *Déméter*, ktorá bola síce v *mykénskom* období nedoložená, ale zrejme už v nejakej podobe uctievaná v *Eleuzíne* (pozri *eleuzínie*); podľa inej teórie je možné vidieť v

mykénskej Potnii aj *Pallas Athénu* alebo prinajmenšom jej priamu predchodkyňu, nakoľko je (Potnia aj Pallas Athéna) tiež ochranným božstvom sídelného paláca a mesta (ďalej pozri podrobnejšie *Aténa*)

http://it.wikipedia.org/wiki/Potnia_Theron

Potnika ako hadia bohyňa
Hadia bohyňa (fajáns, antická Kréta)

Potoček Pavol - (†2012); narodil sa v Rumunsku; 1952-55 študoval na Pedagogickej fakulte UK v Bratislave (prof. E. Lehotský); pôsobil ako pedagóg na Strednej škole umeleckého priemyslu v Bratislave a na Priemyselnej škole grafickej tamže; jeho umenie často čerpala priamo z odkazu zakladateľov slovenskej maliarskej moderny, najmä *M. A. Bazovského* a *Z. Palugyaya*; pozri *slovenskí maliari*

P. Potoček: Samota (1970)

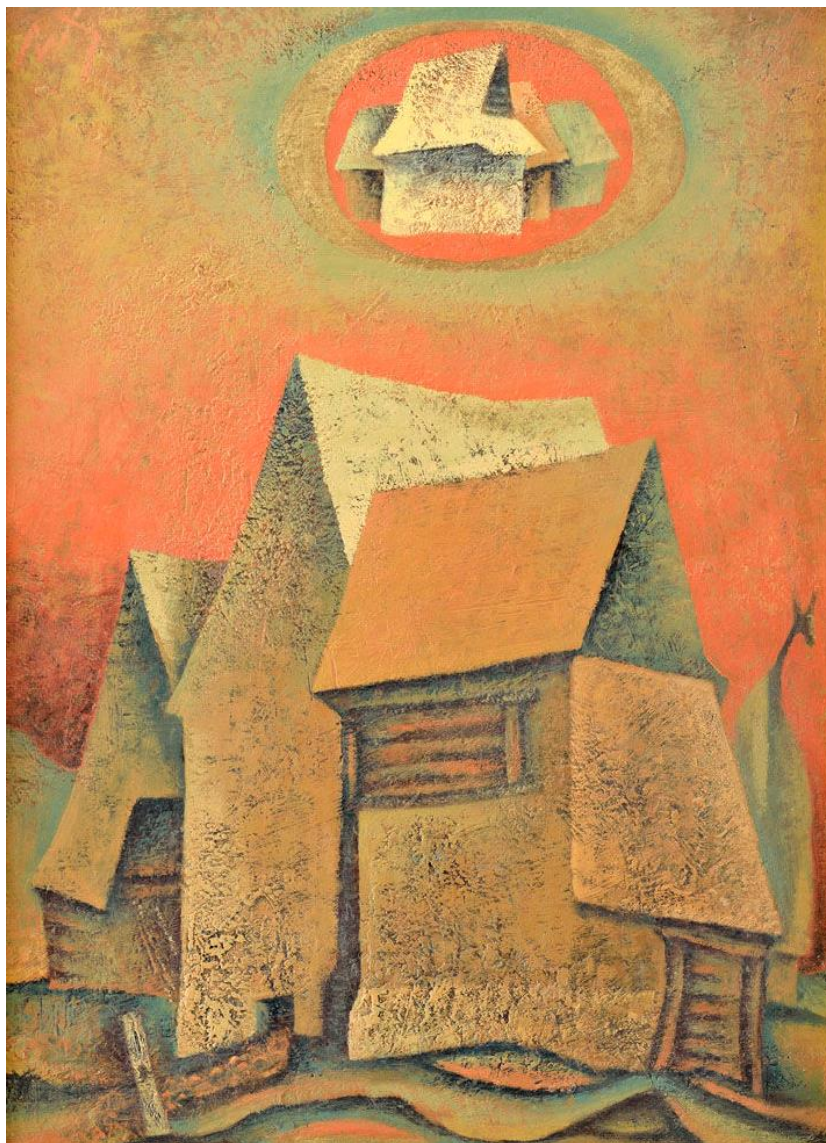
P. Potoček: Z Kysúc (1968)

P. Potoček: Klaun (2005)

P. Potoček: Spomienku opatrujte (2001-2006)

P. Potoček: Hačava. Z dychu spomienky (2007)

potok - pozri *rieka*

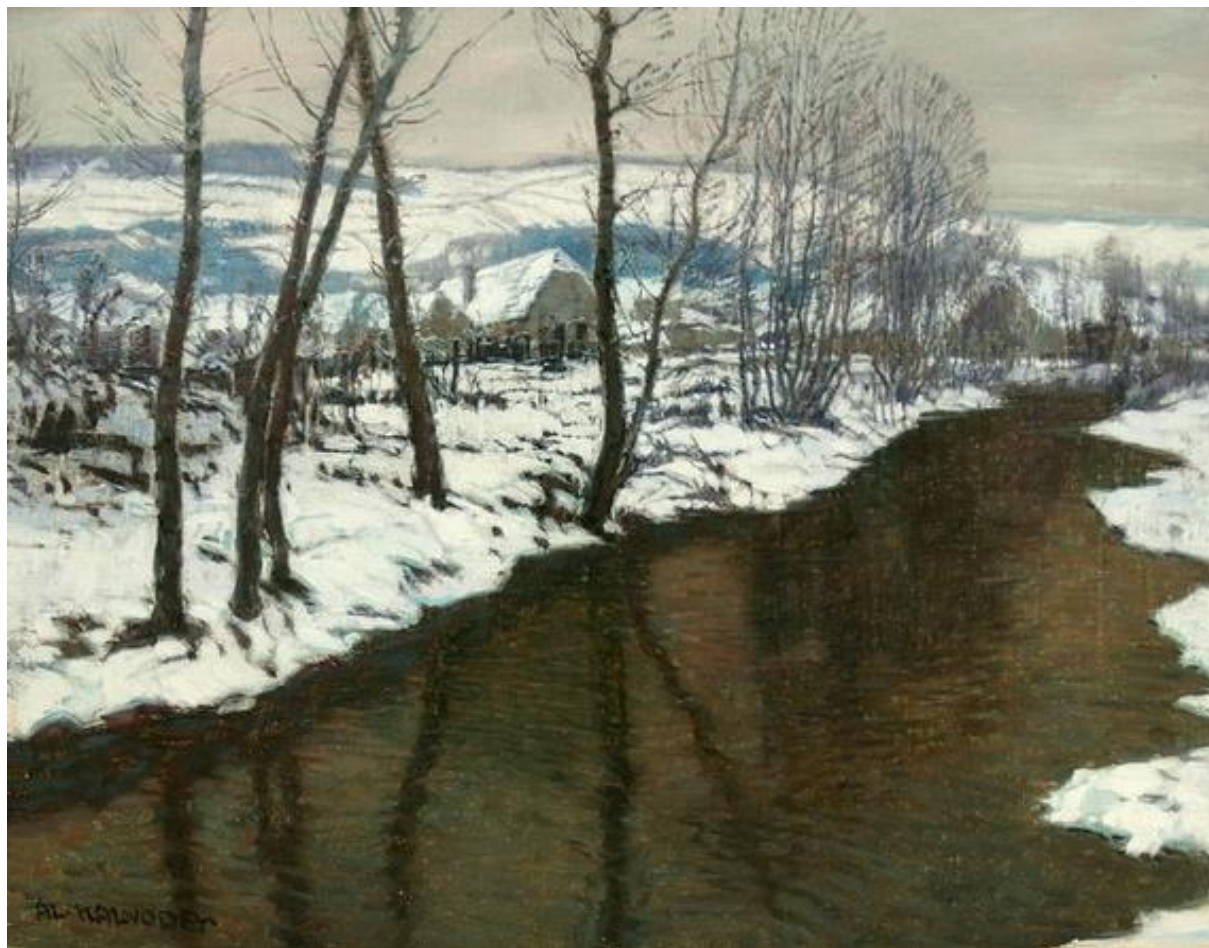
C. Monet: Pohľad v blízkosti Rouelles (1858)

L. Medňanský: Potok za humnami. Na brehu (1873-1875)

L. Medňanský: Dedina pri potoku (1875)

A. Kalvoda: Zimný potok (1934)

potopa -

V. Britton: Potopa (inštalácia z ručne brúseného a laserom vysekávaného papiera, atrament, niť, 2014)

Potopa sveta - biblický príbeh o hriešnom ľudskom rode, ktorý sa Boh rozhodol vyhubiť spolu so všetkým živým, výnimkou sa stal *Noe* (*Genesis 8,11*); podľa *biblistickej kritiky* pravdepodobným mytologickým odrazom boli záplavy v južnej *Mezopotámii* (pozri *Enki/Ea, Etana, Utnapištin, Atrachasis*); v *dúhe* symbolizovaná modrou farbou; pozri *Atrachasis, Deukalion a Pyrrha, Faetón; Manu; Biblia, Arrarat; železný vek ľudstva; rak, holub/holubica (Biedermann); Šét*

Betz v súvislosti so symbolikou čísla 8: značný význam pripadol číslu osem v kresťanskej zbožnosti; má to nasledujúce pozadie: v *Genesis* (6,18) je zmienka, že potopu prežilo osem ľudí, ktorí sa zachránili v *arche* („Vojdeš do archy a s tebou tvoji synovia, tvoja žena aj ženy tvojich synov“); Prvý list apoštola Petra (3,20) na túto myšlienku nadväzuje („Z vody bolo zachránených iba osem ľudí“); tak sa osmička stala číslom záchranu a *znovuzrodenia*, preniknutiu do nového života; pozri *symboly číselné: 8*

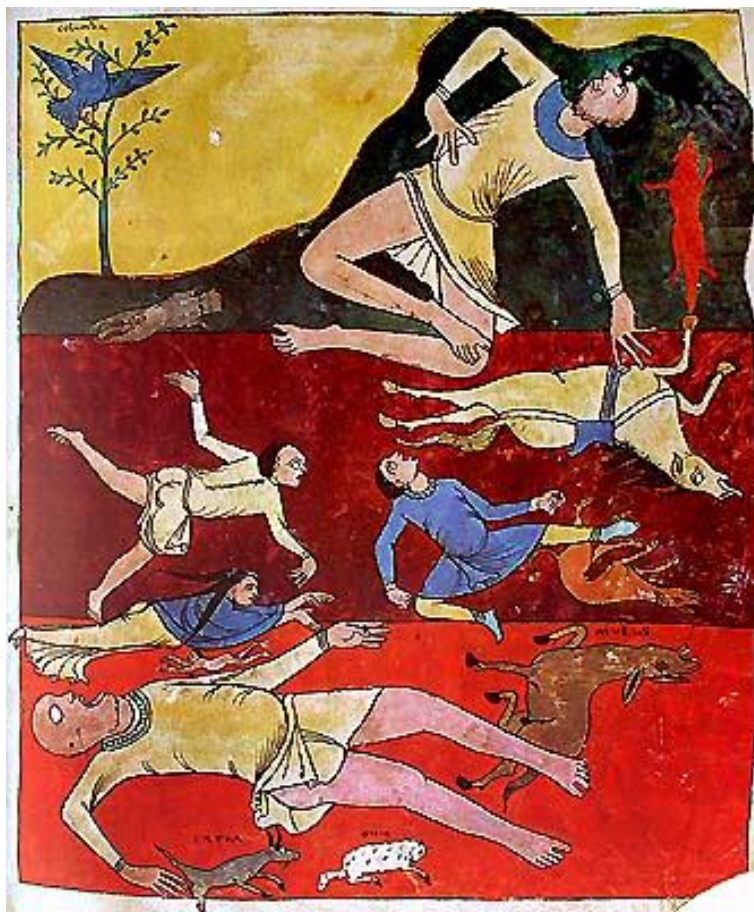
Baleka v súvislosti s *pravekým umením*: koniec doby ľadovej, na euroázijskom kontinente sprevádzaný veľkými potopami, ktoré sa udržali v povedomí a neskoršie sa odrazili v mýtoch o potopách sveta, boli asi obdobím dvoch tisíc rokov, v priebehu ktorých dochádzalo k prechodu na eneolitický spôsob života (lovci > zberači a rybári); pozri *neolitické umenie* (Baleka)

-v *gréckej mytológii* pozri príbeh *Filemon a Baukida*; v babilonskom mýte *Atrachasis*, sumersko-akkadskom mýte *Utanapištim*

http://it.wikipedia.org/wiki/Diluvio_universale

http://sk.wikipedia.org/wiki/Potopa_sveta

<http://www.flickr.com/photos/28433765@N07/8494160519/in/photostream/>

Potopa sveta (Apokalypsa zo S. Sever, 10.st.)

P. Ucello: Genesis: Potopa sveta ustupuje (fresky z kláštora Santa Maria Novella vo Florencii, 1447-1448)

Michelangelo: Potopa sveta

Potopa sveta (detail, nedatované)

C. Cort: Potopa (rytina, 16.st.)

J. Sadeler I podľa M. de Vos: Potopa (16.st.)

J. Wtewael: Povodeň (1595)

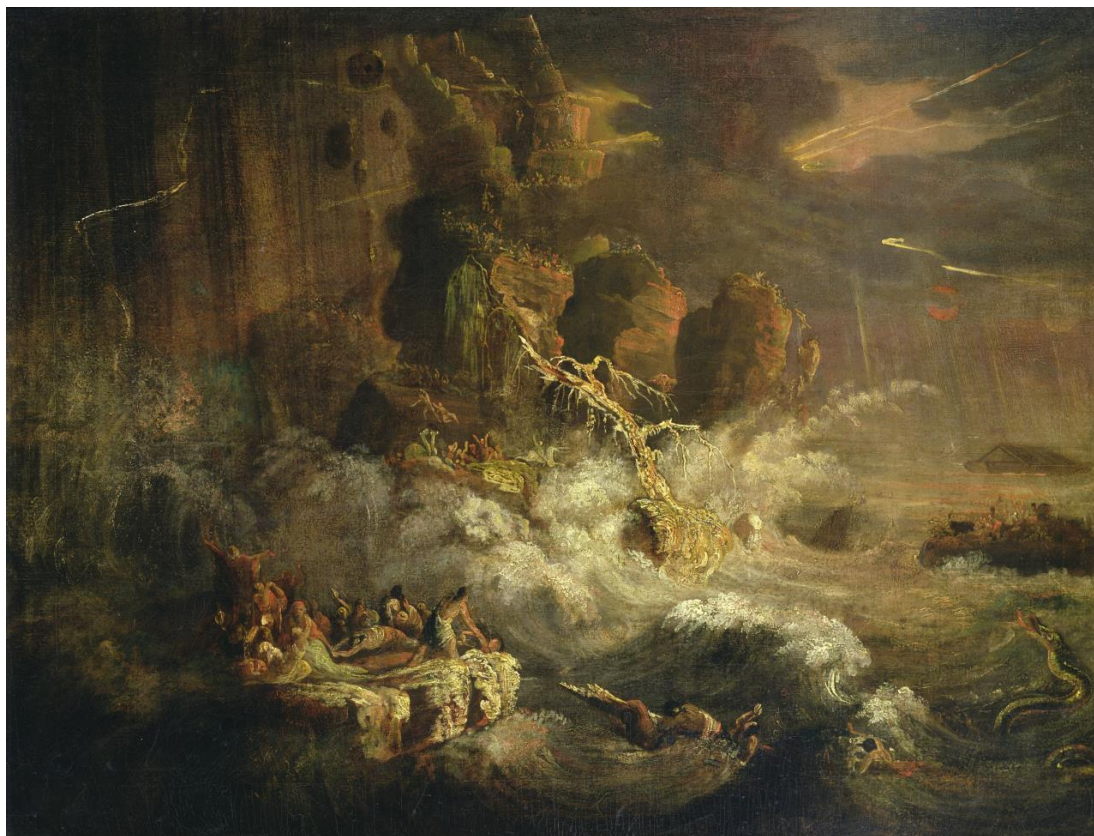
J. D. Court: Scéna z povodne (19.st.)

W. Turner: Tieň a tma. Večer pred potopou (1843)

W. Turner: Svetlo a farba. Ráno po povodni (1843)

F. Danby: Potopa (19.st.)

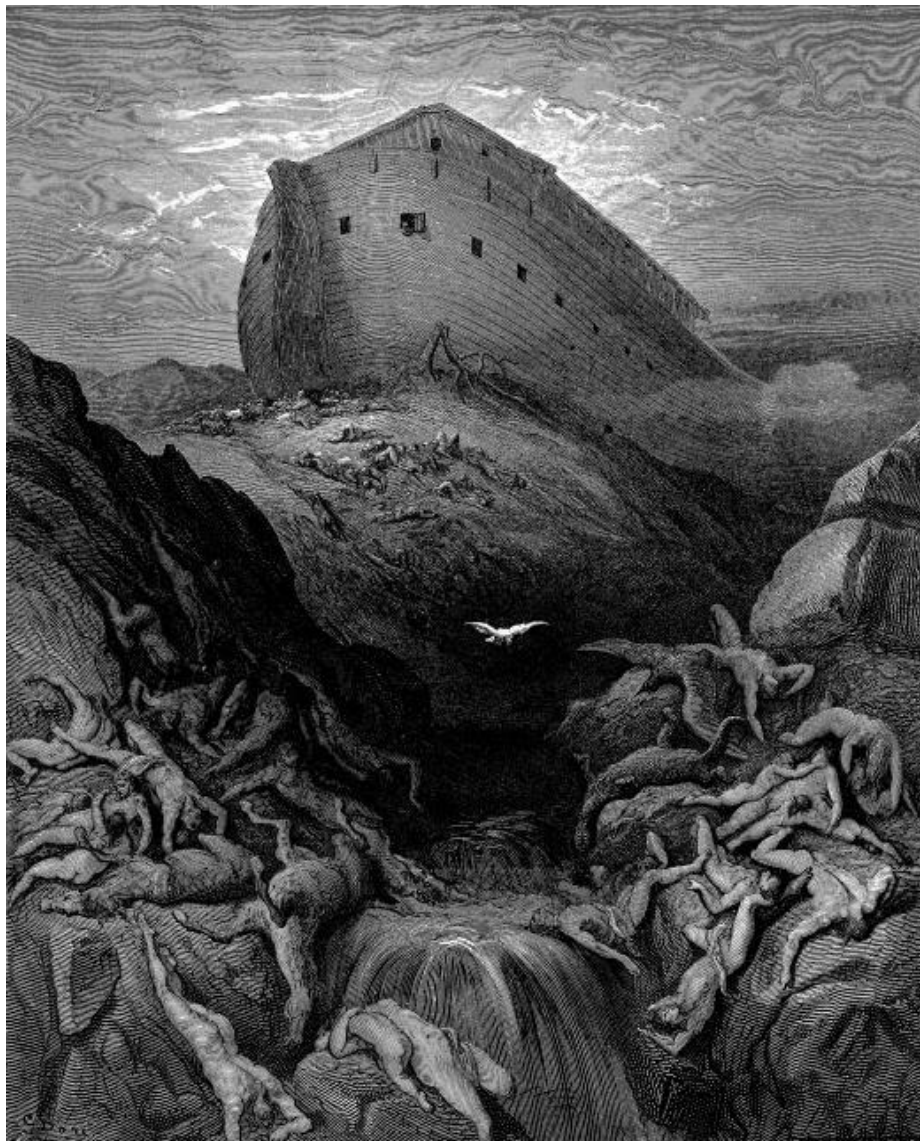
F. Danby: Potopa (1840)

G. Doré: Svet ničený vodou (drevoryt, 1866)

G. Doré: Velká povodeň (drevoryt, 1866)

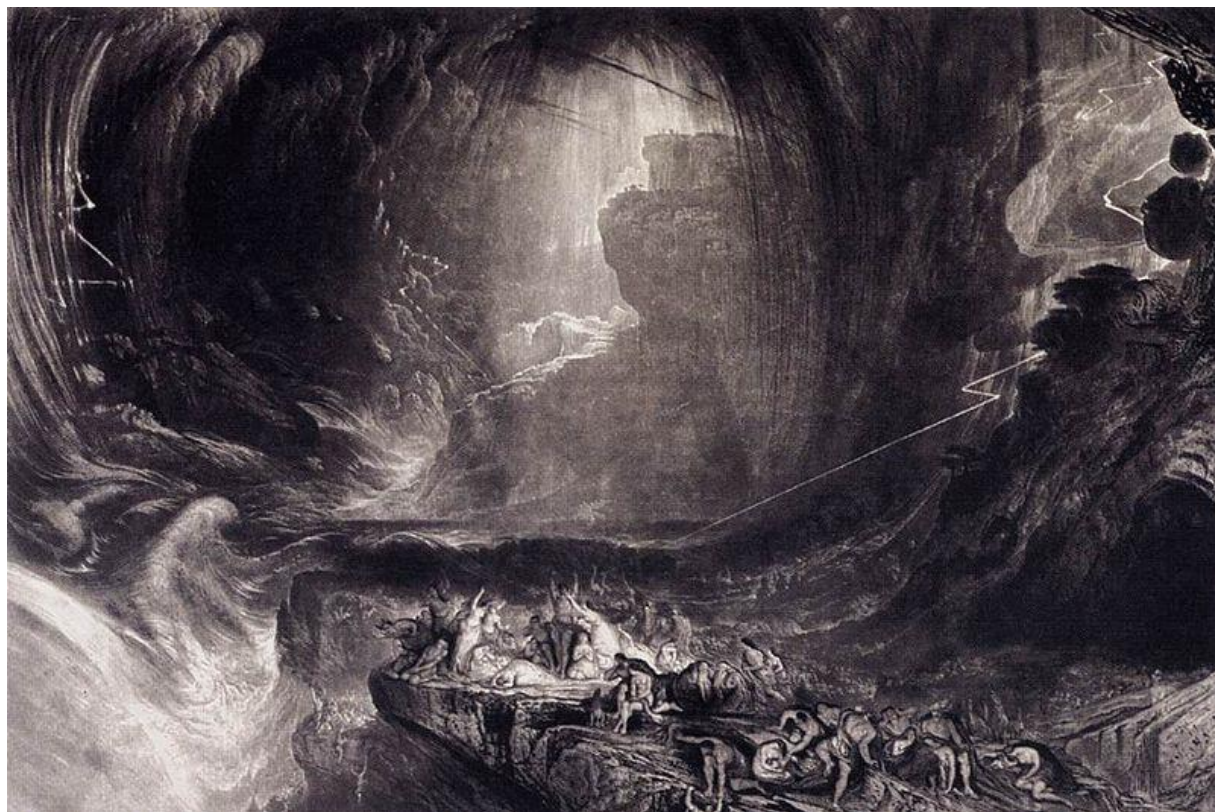
G. Doré: Holubica vyslaná z archy (drevoryt, 1866)

W. B. Scott: Začiatok povodní (19.st.)

T. Cole: Opadnutie vôd potopy (1829)

J. Martin: Večer povodne (mezzotinta, rytina, 1828)

J. Steinhardt: Povodeň (1912)

A. Holzer: Povodeň (z cyklu Noe, sieťotlač, 1975)

potrat - pozri *abort, erotika/sex*

potraviny - *jedlo*

potravinárske farbivo - *farbivo potravinárske*